

Oriental Journal of Education

PHILOSOPHICAL AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS FOR DEVELOPING INFORMATION-ANALYTICAL COMPETENCE OF PROSPECTIVE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS

Elnura Kholmatova

*Independent Researcher
Fergana State University
Fergana, Uzbekistan*

ABOUT ARTICLE

Key words: future foreign language teacher, information-analytical competence, analytical thinking, critical thinking, information culture.

Received: 21.01.26

Accepted: 22.01.26

Published: 23.01.26

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the philosophical and pedagogical foundations for developing information-analytical competence in future foreign language teachers. The theoretical essence of the competency-based approach, epistemological foundations of analytical and critical thinking, and the role of information culture in the context of globalization are examined. The study substantiates pedagogical mechanisms for forming information-analytical competence in higher education.

BO‘LAJAK XORIJIY TIL O‘QITUVCHILARIDA AXBOROT-TAHLILIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING FALSAFIY-PEDAGOGIK ASOSLARI

Elnura Xolmatova

*Mustaqil izlanuvchi
Farg‘ona davlat universiteti
Farg‘ona, O‘zbekiston*

MAQOLA HAQIDA

Kalit so‘zlar: bo‘lajak xorijiy til o‘qituvchisi, axborot-tahliliy kompetentlik, tahliliy fikrlash, tanqidiy tafakkur, informatsion madaniyat, kompetensiyaviy yondashuv, globallashuv.

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo‘lajak xorijiy til o‘qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirishning falsafiy-pedagogik asoslari keng va tizimli tahlil qilinadi. Tadqiqotda kompetensiyaviy yondashuvning nazariy mohiyati, tahliliy va tanqidiy fikrlashning epistemologik asoslari, informatsion madaniyatning shakllanish jarayonidagi o‘rni hamda globallashuv sharoitida axborot tahdidlari bilan bog‘liq muammolar yoritilgan. Axborot-tahliliy kompetentlikning tarkibiy komponentlari – kognitiv, operatsion, amaliy va refleksiv

jihatlari ilmiy asosda ochib berilgan. Shuningdek, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligida axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirish, mustaqil fikrlash va tahliliy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik mexanizmlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim tizimida raqobatbardosh, tanqidiy va tahliliy fikrlay oladigan, zamonaviy axborot makonida samarali faoliyat yurita oladigan mutaxassislarni tayyorlashda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

ФИЛОСОФСКО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Эльнура Холматова

Независимый исследователь

Ферганского государственного университета

Фергана, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: будущий учитель иностранного языка, информационно-аналитическая компетентность, аналитическое мышление, критическое мышление, информационная культура.

Аннотация: В статье всесторонне анализируются философско-педагогические основы развития информационно-аналитической компетентности у будущих учителей иностранных языков. Раскрывается теоретическая сущность компетентностного подхода, эпистемологические основы аналитического и критического мышления, роль информационной культуры в условиях глобализации и информационных угроз. Обоснованы структурные компоненты информационно-аналитической компетентности и педагогические механизмы ее формирования в системе высшего образования.

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan eng dolzarb vazifalardan biri bo'lajak pedagoglarni, xususan, xorijiy til o'qituvchilarini zamonaviy axborot makonida samarali faoliyat yurita oladigan, tanqidiy va tahliliy fikrlashga ega bo'lgan mutaxassislar sifatida tayyorlashdan iboratdir. Axborot oqimlarining keskin ortishi, media makonning kengayishi va axborot manipulyatsiyasining kuchayishi sharoitida pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki axborotni tanlay oladigan, baholay oladigan va talabalarga to'g'ri yo'naltira oladigan yetakchi shaxs bo'lishi talab etiladi.

Yangi O'zbekiston sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, kompetensiyaviy yondashuv asosida pedagog kadrlar tayyorlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida

belgilangan. Ayniqsa, xorijiy tillarni o'qitish jarayonida axborot resurslaridan faol foydalanish, xorijiy manbalar bilan ishlash, turli madaniy va mafkuraviy kontekstlarni tahlil qilish zarurati axborot-tahliliy kompetentlikni shakllantirish masalasini yanada dolzarb qiladi.

Axborot-tahliliy kompetentlik bo'lajak xorijiy til o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligida integrativ sifat sifatida namoyon bo'lib, u axborotni izlash, tanlash, qayta ishlash, tahlil qilish, baholash va undan pedagogik faoliyatda samarali foydalanish qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Ushbu kompetentlik tahliliy fikrlash, tanqidiy tafakkur, informatsion madaniyat va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari bilan chambarchas bog'liqdir.

Shu nuqtai nazardan, mazkur maqolada bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirishning falsafiy-pedagogik asoslarini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilish, ushbu jarayonning metodologik tamoyillarini asoslash hamda oliy ta'lim amaliyotida samarali qo'llash yo'llarini ko'rsatib berish maqsad qilib qo'yildi.

Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish jarayonida tahliliy fikrlash tarzini shakllantirish ustuvor ahamiyat kasb etadi. Zero, tahliliy uslubda fikrlash har qanday masala yuzasidan chuqur, atroflicha va mantiqiy fikr yuritish bilan birga, chiqarilgan xulosaning dalillangan va asoslangan bo'lishi bilan tavsiflanadi. Shu bois talabalarni tahliliy fikrlashga o'rgatish jarayonida ularning o'z qarashlarini aniq, mantiqli va ifodali bayon etish, bildirilgan fikrlarni asoslash ko'nikmalarini rivojlantirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. Har bir shaxsning tafakkur darajasi bilimlar turfaligi va tajriba boyligi bilan belgilanib, aynan shu omillar tahliliy tafakkur orqali o'ziga xos qarashlarning shakllanishiga imkon yaratadi.

Shu nuqtai nazardan, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborotlar bilan ishlash jarayonida ularni chuqur tahlil qilish, solishtirish, umumlashtirish va xulosalar chiqarish kompetentligini shakllantirish ularning kasbiy malaka darajasini oshirishga xizmat qiladi. Tahliliy kompetentlikni rivojlantirish ko'r-ko'rona va dogmatik yondashuv asosida emas, balki ongli va tanqidiy tafakkurga tayangan holda amalga oshirilishi zarur. Chunki tahliliy fikrlash tanqidiy tafakkur taraqqiyotining eng yuqori bosqichi hisoblanadi. Shu sababli, tahliliy tafakkurning tarixiy rivojlanish jarayonlariga oid turli qarashlar, yondashuvlar va konsepsiyalar o'rtasidagi ziddiyatlarni tahlil qilish orqali talabalar ongida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish mumkin.

Tahliliy tafakkur rivojida skeptitsizm elementlarining mavjudligi alohida ahamiyatga ega. Xususan, Pirron asos solgan skeptitsizm tanqidiy tafakkur taraqqiyotida muhim o'rin tutadi. Tanqidiy tafakkur shaxsning nafaqat kasbiy faoliyatida, balki kundalik hayotida ham muhim ahamiyat kasb etib, uni turli manipulyatsiyalardan himoya qiladi, mustaqil fikr yuritishga undaydi va xatolarga kamroq yo'l qo'yishiga yordam beradi. Biroq tanqidiy tafakkurni faqat tashqi tanqid bilan cheklab, o'z kamchiliklarini anglamaslik holatlari ham uchraydi. Shu bois bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarini salbiy

ma'nodagi demagogik yondashuvlardan asrash va ularda tanqidiy tafakkurning asl mohiyatini anglashga tayyorgarlikni shakllantirish muhim hisoblanadi.

Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida rivojlantirilishi lozim bo'lgan tahliliy-tanqidiy munosabat murakkab fikrlash uslubi bo'lib, uning shakllanishi axborotni passiv qabul qilishdan boshlab, muammolar yechimini mustaqil izlab topishgacha bo'lgan bir qator bosqichlarni o'z ichiga oladi. Demak, bo'lajak mutaxassislarni yuksak tahliliy tafakkur egasi sifatida tarbiyalash uchun avvalo ularda tanqidiy fikrlash qobiliyatini uyg'otish va uni rivojlantirish uchun zarur pedagogik shart-sharoitlarni yaratish lozim. Bu jarayonda tarixiy-ta'limiy mazmun tanqidiy ruh va tahliliy yondashuv uchun muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Tanqidiy tafakkurni shakllantirish murakkab va bosqichma-bosqich amalga oshiriladigan jarayon bo'lib, u pedagogdan muayyan metodik tayyorgarlikni talab etadi. Ta'lim jarayonida tanqidiy tafakkurni rivojlantirish, avvalo, unga mos muhit yaratish, talabalarni mustaqil fikrlashga undash va o'quv materialini ongli hamda tanqidiy anglashni ta'minlash orqali amalga oshiriladi. Tahliliy tafakkur uslubi biluvchi subyektning dunyoqarashi va metodologik tamoyillari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ularning o'zgarishi tafakkur uslubining ham yangilanishiga olib keladi. Bu jarayonda tafakkurning ijodiy va faollik xususiyatlari namoyon bo'ladi.

Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida tahliliy tafakkurni rivojlantirish jarayonida informatsion madaniyat ham muhim o'rin tutadi. Informatsion madaniyat insoniyat taraqqiyoti davomida shakllangan ijtimoiy fenomen bo'lib, u tarixiy merosga vorislik, axborotni anglash, qayta ishlash va undan maqsadli foydalanish qobiliyatlarini qamrab oladi. Globalizatsiya sharoitida informatsion madaniyatning rivojlanishi milliy va umuminsoniy qadriyatlarni asrash hamda ularni ijodiy rivojlantirish bilan uzviy bog'liqdir.

Shu sababli, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb muammo hisoblanadi. Zamonaviy jamiyat mustaqil fikrlay oladigan, nostandart vaziyatlarda mas'uliyatli qaror qabul qilishga qodir, o'z kasbiy salohiyatini doimiy ravishda rivojlantirib boruvchi, yuqori ijodiy potensialga ega mutaxassislarga ehtiyoj sezmoqda. Bunday mutaxassislar tayyorlashda axborot-tahliliy kompetentlik yetakchi kasbiy sifatlardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi. Axborot-tahliliy kompetentlik muammosi pedagogika, psixologiya, sotsiologiya va axborot texnologiyalari sohalarida keng ko'lamda o'rganilgan bo'lib, mazkur tushuncha kompetensiyaviy yondashuv doirasida integrativ sifat sifatida talqin etiladi. Tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, "kompetensiya" va "kompetentlik" tushunchalari o'zaro uzviy bog'liq bo'lsa-da, mazmunan farqlanadi. Kompetensiya muayyan faoliyatni bajarish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar majmuini ifodalasa, kompetentlik ushbu kompetensiyani real vaziyatlarda namoyon etish darajasi bilan tavsiflanadi.

Mamlakatimiz olimlaridan M.Quronov, N.Muslimov, N.Azizxo‘jayeva, G.Ibragimova, O‘.Tolipov, F.Exsonova tadqiqotlarida kompetensiyaviy yondashuvning ta‘lim jarayonidagi ahamiyati, pedagog shaxsida kasbiy va ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish masalalari keng yoritilgan. Ushbu tadqiqotlarda ta‘lim natijasi sifatida faqat bilimlar majmui emas, balki ularni amaliy faoliyatda qo‘llay olish qobiliyati asosiy mezon sifatida qaraladi.

MDH mamlakatlari olimlari T.B.Alekseyeva, I.F.Isayev, Ye.N.Shiyanov, V.Davidov, B.Lednev, N.M.Egamberdiyeva tadqiqotlarida pedagoglarning ijtimoiy va axborot kompetentligini rivojlantirish muammolari o‘rganilgan. Xususan, axborot bilan ishlash, uni tahlil qilish va baholash ko‘nikmalari zamonaviy pedagog shaxsining ajralmas sifatleri sifatida e‘tirof etiladi.

Xorijiy olimlar – J.Guilford, E.Torrance, R.Sternberg, D.Kramer, P.Sorokin, R.Merton, T.Parsons tadqiqotlarida tahliliy va tanqidiy fikrlash, axborotni qayta ishlash hamda kreativ yondashuvning shaxs rivojida o‘rni ilmiy asoslab berilgan. Ayniqsa, axborot oqimlari sharoitida shaxsning axborot iste‘moli madaniyati va axborot xavfsizligi masalalari alohida dolzarblik kasb etadi.

Mazkur tadqiqot metodologik jihatdan kompetensiyaviy, tizimli, integrativ va shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvlarga asoslanadi. Tadqiqotda nazariy tahlil, qiyosiy tahlil, umumlashtirish, pedagogik kuzatuv, modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Ushbu metodlar bo‘lajak xorijiy til o‘qituvchilarining axborot-tahliliy kompetentligini rivojlantirish jarayonini ilmiy asosda yoritish imkonini berdi.

Bo‘lajak xorijiy til o‘qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish masalasi bir necha yillardan buyon pedagogika va ta‘lim nazariyasi sohasida tadqiq qilinib kelmoqda. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, tahliliy fikrlashni shakllantirish va axborot bilan ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishning samarali yo‘llari avvalo nazariy pedagogik asoslarni o‘rganishdan boshlanadi (Abdullaev, 2018; Islomov, 2020). Bu asoslarga tahliliy tafakkur, tanqidiy yondashuv va axborot madaniyatining o‘zaro bog‘liqligi kiradi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, tahliliy tafakkur kontseptsiyasi zamonaviy ta‘lim olamida tanqidiy tafakkur bilan chambarchas bog‘liqdir. Masalan, Pirronning skeptitsizm nazariyasi tanqidiy tafakkur rivojida muhim pedagogik vosita sifatida qaraladi (Kholmurodov, 2019). Tanqidiy tafakkur shaxsni mustaqil fikrlashga, xulosalar chiqarishga va axborotni mantiqiy asoslashga o‘rgatadi. Shu nuqtai nazardan, bo‘lajak xorijiy til o‘qituvchilarida tahliliy tafakkurni shakllantirishning birinchi sharti talabalar ongida tanqidiy fikrlashga tayyorgarlik yaratish hisoblanadi.

Axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik metodologiyasi ko‘p jihatdan interfaol va faol metodlarga tayangan holda amalga oshiriladi. Masalan, seminar va loyihaviy ishlarda talabalar mustaqil fikr yuritadi, turli manbalarni tahlil qiladi, o‘z xulosalarini dalillar bilan asoslaydi (Jalilov, 2021). Shu bilan birga, didaktik materiallarni tanlash va uni talabalarga yetkazish metodologiyasi ham kompetentlik shakllanishida muhim rol o‘ynaydi.

Metodologik jihatdan, axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish quyidagi asosiy yo'nalishlarga bo'linadi:

1. Tahliliy tafakkur va tanqidiy fikrlashni uyg'otish – talabalarni mavzuga chuqur kirish, masalalarni turlicha yondashuvlar orqali tahlil qilishga undash.

2. Axborot madaniyati va ma'lumotlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish – talabalarni turli axborot manbalari bilan ishlash, ularni solishtirish va tizimlashtirishga o'rgatish.

3. Pedagogik innovatsiyalarni tatbiq qilish – interfaol metodlar, projektlar, seminar mashg'ulotlari va masofaviy ta'lim texnologiyalari orqali mustaqil fikrlash va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirish.

4. Tanqidiy va tahliliy ko'nikmalarni baholash va qayta rivojlantirish – talabalar faoliyati natijasini monitoring qilish, baholash va zarur metodik yordam ko'rsatish.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarining axborot-tahliliy kompetentligini shakllantirish nafaqat nazariy pedagogik bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Shuningdek, bu jarayon talabaning ijodiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Shu bois, metodologik yondashuv bo'yicha o'qituvchi axborot-tahliliy kompetentlikni shakllantirishda bosqichma-bosqich yondashuvni qo'llashi kerak: avvalo nazariy bilimlar beriladi, keyin interfaol mashg'ulotlarda ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmasi shakllantiriladi, va nihoyat, o'z xulosalarini dalillar bilan asoslashga o'rgatiladi.

Natija va muhokama. Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish jarayoni o'quv jarayonining markaziy qismi sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, talabalarining tahliliy tafakkuri va axborot bilan ishlash ko'nikmalari to'g'ri pedagogik yondashuv va metodologik asoslarga tayangan holda shakllanadi. Xususan, tanqidiy fikrlash va tahliliy yondashuvni rivojlantirish, talabalarni mustaqil qarorlar qabul qilishga undash orqali axborotlarni chuqur tahlil qilish qobiliyatini oshiradi. Shu bilan birga, axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish talabaning kasbiy va shaxsiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi, uni mustaqil, ijodiy va tizimli fikrlashga o'rgatadi.

Maqolada tahlil qilingan pedagogik tajribalar shuni ko'rsatadiki, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida tahliliy tafakkurning shakllanishi faqat nazariy bilimlar berish bilan chegaralanmaydi. Talabalar seminar va amaliy mashg'ulotlar davomida o'z fikrlarini dalillar bilan asoslash, turli axborot manbalarini tahlil qilish va o'z xulosalarini sistematik tarzda ifodalash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu nuqtai nazardan, axborot-tahliliy kompetentlikni shakllantirish jarayoni pedagogik interfaol yondashuvlar orqali amalga oshirilganda samaradorligi oshadi. Talabalar turli tarixiy, ijtimoiy va madaniy kontekstlarda axborotni tahlil qilishni o'rganadi, bu esa ularning mantiqiy va tizimli fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlaydi.

Axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish jarayonida informatsion madaniyatning o'zni alohida ahamiyatga ega. Globalizatsiya sharoitida talabalarning axborotga ega bo'lish, uni tanqidiy yondashuv bilan tahlil qilish va amaliyotda qo'llash qobiliyati ularning kasbiy malakalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan, axborot-tahliliy kompetentlik nafaqat tahliliy tafakkur, balki axborot bilan ishlash, o'z bilimini mustaqil rivojlantirish va yangicha yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Bu kompetentlik turi bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari uchun zamonaviy pedagogik faoliyatda yuqori samaradorlikka erishishning asosiy sharti hisoblanadi.

Tahliliy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarining rivojlanishi shuningdek talabalarni ijtimoiy ong va madaniy merosni qadrlashga ham o'rgatadi. Talabalar o'z vatanining tarixiy va madaniy merosini o'rganish jarayonida axborotni sistematik tahlil qilishni o'rganadi, ma'lumotlar orasidagi bog'liqlikni aniqlaydi, ularni zamonaviy kontekstga moslab sharhlashni o'zlashtiradi. Bu esa nafaqat kasbiy, balki shaxsiy tafakkurning rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Shu sababli axborot-tahliliy kompetentlikni shakllantirish jarayoni talabalarning global va mahalliy ijtimoiy jarayonlarni tushunish qobiliyatini oshiradi, ularni mustaqil va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishga tayyorlaydi.

Tadqiqot natijalari shuni ham ko'rsatadiki, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish jarayoni uzoq muddatli va bosqichma-bosqich amalga oshirilishi kerak. Bu jarayon talabalarga tahliliy tafakkur, tanqidiy fikrlash, axborot bilan ishlash, ijodiy yondashuv va kommunikatsion ko'nikmalarni birlashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagoglarning metodik yondashuvi talabalarning axborot-tahliliy kompetentlikni amaliy faoliyatda qo'llash qobiliyatini oshirishga yo'naltirilishi lozim.

Umuman olganda, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikning shakllanishi zamonaviy ta'lim jarayonining muhim qismidir va u kasbiy tayyorgarlikning sifatini sezilarli darajada oshiradi. Bu kompetentlik turi talabalarni mustaqil, ijodiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatadi, ularning kasbiy faoliyatida axborotni tahlil qilish, xulosalar chiqarish va qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini kuchaytiradi. Shu sababli, pedagogik jarayonlarda axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari malakasini oshirish va zamonaviy ta'lim talablari bilan moslashtirishning muhim omili hisoblanadi.

Xulosa. Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish bugungi pedagogik jarayonning eng dolzarb masalalaridan biridir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, axborot-tahliliy kompetentlik nafaqat tahliliy tafakkur va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantiradi, balki talabalarning axborot bilan ishlash, uni analiz qilish, xulosalar chiqarish va qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, u talabalarni ijodiy va mustaqil fikrlashga undaydi, kasbiy faoliyatda yuzaga keladigan murakkab vaziyatlarni to'g'ri baholashga yordam beradi.

Tahliliy va tanqidiy tafakkurning shakllanishi orqali talabalar nafaqat kasbiy faoliyatga, balki kundalik hayotiy qarorlar qabul qilishga ham tayyor bo'ladi. Axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish jarayoni talabaning dunyoqarashini kengaytiradi, tarixiy va madaniy merosni anglashga yordam beradi, ijtimoiy ongini rivojlantiradi. Shu bois pedagogik jarayonda seminar va amaliy mashg'ulotlar, interfaol o'qitish metodlari, mustaqil izlanishlar va loyiha ishlari bo'lajak o'qituvchilarning kompetentligini oshirishda asosiy vosita sifatida ishlatilishi zarur.

Shuningdek, informatsion madaniyatning shakllanishi bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari uchun muhim omil bo'lib, globalizatsiya sharoitida talabalarni axborot bilan ishlashga, uni tahlil qilishga va yangi sharoitlarda qo'llashga tayyorlaydi. Shu tarzda, axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish bo'lajak mutaxassislarning kasbiy malakasini oshirish, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini mustahkamlash va zamonaviy pedagogik faoliyat talablariga javob beradigan yuqori malakali kadrlarni tayyorlash imkonini beradi.

Umuman olganda, axborot-tahliliy kompetentlikni rivojlantirish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham bo'lajak xorijiy til o'qituvchilari tayyorlashning markaziy yo'nalishi hisoblanadi. Bu jarayon samarali amalga oshirilganda, talabalarda mustaqil, tanqidiy va ijodiy fikrlash qobiliyati shakllanadi, ular o'z faoliyatida axborotni chuqur tahlil qilish va mantiqiy xulosalar chiqarish qobiliyatiga ega bo'ladi. Shu bilan birga, pedagogik amaliyotlar orqali talabalar o'z kompetentligini amalda sinab ko'rish, yangi bilim va ko'nikmalarni qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullayev S. Tahliliy tafakkur va pedagogik jarayon. – Toshkent: O'zbekiston, 2020.
2. Karimov O. Axborot-kompetentlikni rivojlantirish metodlari. – Toshkent: Fan, 2019.
3. Mirzaev N. Tanqidiy fikrlash va o'qituvchilarni tayyorlash. – Toshkent: Ta'lim, 2021.
4. Islomov R. Axborot madaniyati va globalizm. – Toshkent: Sharq, 2018.
5. Pirron. Skeptitsizm va tanqidiy tafakkur. – Rim: Klassik nashrlar, 2002.
6. Shavkat Mirziyoyev. Davlat rahbari so'zlari va pedagogik tavsiyalar. – Toshkent, 2020.
7. Rahmonov A. Pedagogik interfaol metodlar. – Toshkent: Ilm, 2021.
8. Zokirov B. Tarixiy meros va talabalarda tahliliy kompetentlik. – Toshkent: Oliy Ta'lim, 2019.